

Sygn. akt: I ACa 403/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Mierzejewska (spr.)

Sędziowie: SA Ewa Popek

SA Jolanta Terlecka

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2020 roku w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko (...)w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 12 marca 2020 roku

sygn. akt IC 1301/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od(...) w W. na rzecz K. S. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 403/20

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 marca 2020 roku Sąd Okręgowy w Radomiu zasądził od (...) w W. na rzecz K. S. kwotę 84.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 listopada 2016 roku do dnia zapłaty i kosztami postępowania.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowią następujące ustalenia faktyczne:

Powód K. S. wystąpił pozwem z dnia 12 września 2018 roku o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) w W. kwoty 124.000 złotych wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 listopada 2016 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w następstwie śmierci jego ojca, który zginął w wyniku obrażeń doznanych w wypadku samochodowym w dniu 26 lutego 1999 roku.

Pozwany nie uznał powództwa wniósł o jego oddalenie, zarzucając, że powód uzyskał już z tego tytułu zadośćuczynienie w kwocie 16.000 złotych, zaś żądane w pozwie zadośćuczynienie jest nadmierne i wygórowane. Podniósł, że kwestionuje żądanie odsetek od dnia 14 listopada 2016 roku, gdyż sąd ustala rozmiar krzywdy na dzień wyrokowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że ojciec powoda A. S. na skutek wypadku drogowego zaistniałego w dniu 24 lutego 1999 roku doznał urazów ciała skutkujących jego zgonem w dniu 26 lutego 1999 roku. Powód w chwili śmierci ojca miał 5 lat. W następstwie tego tragicznego zdarzenia doznał cierpień wynikających z braku ojca w okresie dzieciństwa, wieku szkolnym, jak i w życiu dorosłym. Trauma doznana w związku ze śmiercią ojca miała wpływ na kształtowanie się jego osobowości. Również jego nadwrażliwość jest wynikiem wpływu nagłej śmierci ojca na jego rozwój emocjonalny. Strata ojca do dziś wywołuje u powoda ból, cierpienie, poczucie krzywdy i osamotnienia. Kierując się rozmiarem krzywdy wyrządzonej powodowi w następstwie śmierci ojca, Sąd Okręgowy uznał, że adekwatną kwotą zadośćuczynienia jest suma 100.000 złotych, a uwzględniając wypłaconą z tego tytułu powodowi kwotę 16.000 złotych w postępowaniu likwidacyjnym zasądził na jego rzecz od pozwanego dalszą kwotę 84.000 złotych.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał przepisy art. 448 kc w związku z art. 24 kc.

Uwzględniając, że powód zgłosił pozwanemu szkodę w dniu 14 października 2016 roku, Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe od należności głównej od dnia 14 listopada 2016 roku. Wskazał przy tym, że pozwany jest profesjonalistą i miał możliwość dokonania ustaleń zakresu krzywdy powoda już na etapie postępowania likwidacyjnego. Jako podstawę rozstrzygnięcia w tym zakresie przyjął przepis art. 481 § 1 kc.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art.100 kpc, dokonując ich stosunkowego rozdzielenia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany.

Zaskarżył wyrok w zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek ustawowych. Zarzucił naruszenie art. 481 § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że odsetki ustawowe od przyznanej kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę liczy się nie od dnia wyrokowania, a od dnia 14 listopada 2016 roku, tzn. polegające na zasądzeniu odsetek ustawowych po upływie 30 dniowego terminu liczonego od zawiadomienia o szkodzie, nie zaś od dnia wyrokowania;

art. 363§2 kc w związku z art. 316 kpc poprzez ich nie zastosowanie i nie zasądzenie odsetek od daty wyrokowania, pomimo dokonania ustaleń dotyczących wysokości zadośćuczynienia na datę wyrokowania;

art. 233§1 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego w zakresie obejmującym okoliczności faktyczne dotyczące sytuacji życiowej powoda w kontekście rozmiaru doznanej przez niego krzywdy, więzi emocjonalnych.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku i ustalenie daty początkowej naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 84.000 złotych od dnia 12 marca 2020 roku oraz oddalenie roszczenia o odsetki w pozostałym zakresie, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd Okręgowy orzekając w przedmiocie odsetek ustawowych za opóźnienie od należności głównej, nie dopuścił się naruszenia wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, ani procedury. Sąd Apelacyjny podziela dokonaną w tym zakresie przez Sąd I instancji ocenę prawną, przyjmując ją za własną.

Wszystkie zarzuty skarżącego sprowadzają się do zakwestionowania ustalonej przez Sąd Okręgowy daty wymagalności zasądzanego świadczenia, a co za tym idzie daty początkowej naliczania odsetek ustawowych. Odnosząc się do tych zarzutów należy w pierwszej kolejności stwierdzić, iż rozbieżności stanowisk w orzecznictwie Sądu Najwyższego co do początkowego terminu naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę zostały jednoznacznie wyjaśnione w wyroku tegoż Sądu z dnia 18 lutego 2011 roku, sygn. akt I CSK 243/10 (LEX Nr 848109). Orzeczenie to dało podstawy do jednolitej obecnie linii judykatury, w której, ogólnie rzecz ujmując, przyjmuje się, że kwestia ustalenia daty początkowej naliczania odsetek ustawowych od tegoż świadczenia może się różnie kształtować w zależności od okoliczności danej sprawy. Jakkolwiek bezterminowy charakter roszczenia o

zadośćuczynienie oznacza, że jego spełnienie powinno nastąpić niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455kc), przy uwzględnieniu regulacji wynikających z przepisów szczególnych (art. 817 kc, art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. tj. z 2013 roku, poz. 392 z późn. zm.), to jednak biorąc pod uwagę charakter tego świadczenia, które może kompensować zarówno krzywdę istniejącą już w dacie wezwania do zapłaty, jak i trwającą jeszcze w trakcie przewodu sądowego, odsetki za opóźnienie mogą się należeć zarówno od daty wezwania do zapłaty, jak i od daty późniejszej, w tym także od daty wyrokowania. Kwestia ta powinna być oceniana i rozstrzygana indywidualnie w każdym konkretnym przypadku, w zależności od okoliczności faktycznych danej sprawy. Kontrola instancyjna wyroku w zakresie ustalonej daty wymagalności dochodzonego świadczenia sprowadza się do oceny prawidłowości wskazanej przez Sąd I instancji chwili, z jakiej stan sprawy stanowił podstawę zasądzonego zadośćuczynienia.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uznał, że w dacie zgłoszenia przez powoda roszczenia pozwanemu, co nastąpiło w dniu 14 października 2016 roku (k.15), pozwany, będący profesjonalistą miał możliwość dokonania ustaleń dotyczących okoliczności niezbędnych do likwidacji szkody, zaś zeznania matki powoda, jak i opinia biegłej psycholog nie są dowodami, które „przekraczają możliwości profesjonalnego podmiotu, aby ustalić zasadność dochodzonego roszczenia”. Nadto wskazał, że w toku postępowania przed sądem nie zostały ujawnione nowe, nieznanne fakty służące ustaleniu zadośćuczynienia. Z oceną tą należy się zgodzić. Zauważyć należy, że powód wywodzi swoją krzywdę ze zdarzenia, które zaistniało w 1999 roku. Jakkolwiek przeżycia powoda wpływające na zakres jego cierpienia związanych z utratą ojca, miały miejsce także w kolejnych latach, towarzysząc jego okresowi przedszkolnemu, szkolnemu, dorastaniu, to jednak w dacie zgłoszenia szkody pozwanemu, tj. 14 października 2016 roku, a więc 17 lat po wypadku, powód dostatecznie sprecyzował zakres swojej krzywdy, za którą żądał zadośćuczynienia. Dowody przeprowadzone w toku niniejszego procesu jedynie potwierdziły określony przez powoda zakres cierpienia i dowiodły prawdziwości jego twierdzeń. Nie stanowiły natomiast nowych okoliczności, które zaistniałyby dopiero w czasie procesu, czy też, jak żąda pozwany, w dacie wyrokowania. Przewidziana w art. 316 kpc zasada, iż sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, nie oznacza, że ten stan rzeczy nie może istnieć w dacie wcześniejszej niż data wyrokowania. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Krzywda powoda, której kompensaty Sąd Okręgowy dokonał zasądzając na jego rzecz zadośćuczynienie, nie zaistniała dopiero w dacie wyroku, lecz jej zakres był już ukształtowany w dacie wezwania pozwanego do zapłaty, tj. 14 października 1999 roku. W dacie tej istniały już wystarczające podstawy do prawidłowego miarkowania należnej powodowi kwoty. Kwota dochodzona przez powoda w postępowaniu likwidacyjnym obejmowała sumę zasądzoną zaskarżonym wyrokiem, zaś w toku niniejszego postępowania nie zostały wykazane takie okoliczności, które uzasadniałyby ustalenie zakresu krzywdy powoda dopiero na datę wyrokowania, lub inną datę w przedziale czasowym od 14 listopada 2013 roku do daty wyrokowania.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił datę wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem, stwierdzając, że jest nią data po upływie 30 dni od daty wezwania do zapłaty. Ustalenie to jest zgodne z regułą wynikającą z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152, tekst jednolity z dnia 21 listopada 2016 roku Dz.U. z 2016 roku poz. 2060), w świetle którego zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie, a w przypadku gdyby wyjaśnienie w tym terminie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. Zważywszy, że pozwany nie wskazywał na niemożność wyjaśnienia w przytoczonym terminie 30 dni okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania, roszczenie powoda dochodzone pozwem w niniejszej sprawie było już w całości wymagalne w dniu 14 listopada 2013 roku.

Mając powyższe na uwadze, należało apelację pozwanego uznać za pozbawioną podstaw faktycznych oraz prawnych i oddalić ją, orzekając zgodnie z art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 §1 kpc w związku z art. 391§1 kpc, obciążając pozwaną, której apelacja została w całości oddalona obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez powoda, obejmujących wynagrodzenie fachowego pełnomocnika w kwocie 2.700 złotych, ustalone zgodnie z § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1797).

SSA Ewa Popek SSA Ewa Mierzejewska SSA Jolanta Terlecka